



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindellicorum, Anno MDCCXIII.

Art. I. Quid sit Confessio Augustana, & quis status quæstionis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

illius membra profseantur, sed etiam, & quidem maximè, unde homo rerum peritus ex principijs Theologicis sufficiens motivum haurire possit ad prudenter imperandum sibi assensum firmissimum atque indubitatum, his rebus præstandum, quas Augustana Confessio complectitur, & (quod inde sequitur) quomodo homo salutis sue amans ei tuto acquiescere valeat. Quodsi enim assensum firmissimum prudenter eliciendi desit sufficiens ratio, pariter fides tantum infirma, incerta, & merè humana, adeoque nulla erit. Proinde, si ostendero, quod Confessio Augustana, ad iudicij Theologici stateram appensa, inveniatur minus habens, & auctoritate sufficienti destituta, toti Lutheranismò præcipuum, cui propemodum unice innititur, fulcrum subtrahetur: quo subtracto instar ruinosa domus nutare ipsum necesse erit.

ARTICULUS I.

Quid sit Confessio Augustana, & quis status questionis?

SUMMARIUM.

- | | |
|---|--|
| 1. Confessio Augustana periculosissimo propter Turcam, Romano Imperio imminentem, tempore in Comitij Augustæ compilata. | 6. Ex primis 21. octo sunt erronei & contra fidem, saltem latenter. |
| 2. Fusu Caroli V. Imperatoris, | 7. Quippe Confessio non fideliter fuit concinnata. |
| 3. Subscriptibus aliquot Principibus Imperij, ex quibus præcipuus, nempe Elector Saxonie, Catholicè obiit. | 8. Nobis propositum est eam non per partes, sed totam simul impugnare. |
| 4. Facta est ex libris Lutheri, & à Melanchtone in 28. Articulis divisa, quorum 21. ad fidem, | 9. Nam dicitur esse Symbolam fidei Lutherane. |
| 7. Septem postremi ad mores pertinent, in quibus reprehenduntur aliqui abusus Catholicorum, ut vocant Protestantes. | 10. Quid sit Symbolum? |
| | 11. Quid sit Confessio Augustana? |
| | 12. Quis status questionis? |
| | 13. Symbolum fidei debet esse infallibile, |
| | 14. Et fide divina credibile. |

1. Sciendum 1. Inuictissimum Imperatorem Carolum V. cum videret Lutheri ac Lutheranorum in defendendo suo Schismate pertinaciam, & natas inde totius Germaniæ turbas summaque pericula, anno M. D. XXX. indixisse Comitibus Imperialibus Augustam Vindelicorum, partim ut auxilia contra Turcam, qui priore primùm anno ad ipsam urbem Viennemensem ingentem exercitum cum maximo Catholicorum terrore adduxerat, partim ut remedia quaereret ad reducendam in causa Religionis inter Germanos concordiam. Ad eò infelici fato hæc per Germaniam in Religione dissidia inciderunt in isthæc tempora, quibus Orcus Ecclesiam atrociter infestabat per Turcam in finibus, per Lutherum verò in ipsis Teutoniæ visceribus, ut nempe alter ab altero iuaretur, & neuter debellari posset, quia Turca Lutheri & Lutherus Turcæ res & causam strenuè promovit. Lutheri fuit illud rebelle classicum: *qui habet aures audiendi, audiat, & à bello Turcico abstineat, donec Papa nomen sub celo valet.*

2. Sciendum 2. Eundem Carolum iussisse, ut in his Comitibus dissidentes Imperii Status suam mentem ac gravamina circa Religionem proponerent tum Latino tum Germanico idiomate. Quapropter Lutherani doctrinam suam in certos articulos redactam à Philippo Melanchtone (Germanicè **Schwartz Erden**) in prædictis Comitibus exhibuerunt Carolo Imperatori, quæ postmodum dicebatur *Confessio Augustana*, non quòd Urbs Augustana eidem subscripserit, tum magis Zwinglio

quàm Luthero secundùm aliquam sui partem addicta, sed quòd *Augusta* compilata, & Cæsari oblata sit.

Sciendum 3. Confessione Augustanæ Latinæ tum temporis subscriptæ 1. Joannem Ducem & Electorem Saxoniam. 2. Georgium Marchionem Brandenburgensem. 3. Ernestum Ducem Luneburgensem. 4. Philippum Landgravium Hassiæ. 5. Wolfgangum Principem Anhaltinum. 6. Duas Civitates Imperiales, nempe Norimbergam & Reutlingam.

Dux tamen Elector Saxonie Joannes præcipuus Lutheri Fautor & Augustanæ Confessionis Promotor, ac Protestantium primus, cum ad agoniam pervenisset, conscientia & metu severi Judicis stimulante, ad Romanam Ecclesiam rediit, Sacramenta Confessionis, Evcharistiæ, & Extremæ Uctionis Catholico ritu percepit, ac insuper Lutheranam fidem detestatus à filio suo Joanne Friderico in ditiones suas antiquam Religionem restitui serio postulavit, ut constat ex Authenticis litteris, à Joanne Friderico mox post obitum Patris ad Duces Bavarie Wilhelmum & Ludovicum datis, quæ legi possunt in libro Viennæ edito anno M. DC. LXXXI. cui titulus *Confessio & Anti-Confessio Augustana.*

Sciendum 4. Confessionem Augustanam ex illis 17. articulis, quos Lutherus ex suis libris desumptos ad Comitibus in hunc finem miserat, fuisse collectam & in ordinem redactam à Melanchtone, ut dictum, Lutheri discipulo; qui tamen fuit homo tam inconstans, ut teste Jacobo Gaultreio post ejus obitum sectæ complures eum sibi

sibi tanquam suum vendicaverint, præsertim Sacramentarij, ad quos à Confessione Augustana transiisse satis certum est. Caterùm illi septendecim articuli, ex quibus Confessio compilata est, existant in tom. 5. Germ. Jen. f. 14. 15. 16.

Sciendum 5. Confessionem Augustanam, prout à Melanchtone distributa est, complecti articulos 28. quorum primi 21. ad fidei doctrinam, 7. verò ultimi ad mores pertinent, & inscribuntur de *Abusibus*.

Sciendum 6. Ex primis 21. articulis, qui ad fidei doctrinam spectant, omnino decem convenire cum doctrina Catholica, nempe 1. de Essentia Divina. 3. De Christo JESU & Verbo incarnato. 8. de administratione Sacramentorum. 9. de Baptismo. 10. de Cœna Domini. 24. de Vocatione Ministrorum. 16. de rebus Civilibus, quòd nempe Christianis liceat Magistratus gerere, & bella. 17. de extremo judicio, beatitudine, damnatione aeterna. 18. delibero arbitrio. 19. de auctore peccati.

Sciendum 7. In ultimis 7. articulis sequentes abusus, ut vocant Protestantes, reprehendi, nimirum. 1. Quòd Catholici præbeant Laicis Sacram Communionem tantùm sub una specie, & utrumque Calcis negent. 2. Quòd Sacerdotibus prohibeant conjugium. 3. Quòd Missam privatam celebrent sine Communione populi, & ex ea, nimis frequenti, quaestù colligant, & in Missa publica nullas Cantiones Germanicas admisceant, quibus doceretur populus. 4. Quòd in Confessione onerent conscientias cura ennumerandi omnia deli-

cta, cum tamen recitare omnia impossibile sit. 5. Quòd quotidie instituunt novas ceremonias, novos ordines, novas ferias, nova jejunia, quibus gravatur populus, cum doceant, hæc opera esse necessaria ad promerendam gratiam. 6. Quòd vitam & vota Religiosa nimis extollant contra mandatum Dei, quod quemlibet jubet habere uxorem suam propter fornicationem: & contra gloriam Christi, quia votis tribuunt justificationem, non fidei in Christum: & contra infirmitatem naturæ humanæ, cui castitatis observatio sepe est impossibilis, quæ tamen subinde inconsultò vovetur: propter quas & similes causas hæc vota esse irrita volunt Protestantes. 7. Quòd nimis amplam potestatem sibi arrogent Episcopi & Papa in condendis novis traditionibus & legibus humanis, quasi hæc essent necessaria ad promerendam justificationem, quod est contra libertatem Christianam, & contra præceptum Divinum. Item quòd aliqui Episcopi non solum usurpent potestatem Ecclesiasticam prædicandi Evangelii, remittendi & retinendi peccata, administrandi Sacramenta, rejiciendi doctrinam ab Evangelio dissentientem, excludendi à communionem Ecclesiæ, quæ potestas ipsis competit *jure Divino*; verùm etiam sibi arrogent potestatem Civilem & imperij, qua conati etiam sunt transferre Regna Mundi.

Sciendum 8. Reliquos undecim articulos ex 21. esse vel ex toto vel ex parte erroneos & hæreticos, si non aperte, saltem latenter, uti de justificatione,

catione, fide, bonis operibus &c.

Dico *saltem latenter*; nam plurimi articuli ita obscure & nequiter sunt positi, ut mentem Lutheri & Lutheranorum non clare explicent, imò nonnunquam contrarium explicare videantur, ut nimirum Catholici Principes, qui unionem & concordiam cum Ecclesia Romano-Catholica ardentem urgebant, existimarent, Protestantes in plerisque mutata sententiâ consentire Catholicis.

76 Et quamvis Imperator Carolus præcepit totam doctrinam sibi proponi, & post oblatam Confessionem serio scire petierit, utrum non alios adhuc articulos haberent adversantes Catholicis; ut videre est apud Georgium Cælestinum in hist. Com. Aug. to. 2. 13. Julij, Sleidanum l. 7. f. 213. & Chytræum in hist. Conf. f. 195. 196. 197. ubi recensentur etiam aliqui articuli controversi, quos Melancton & ejus Socij (probabiliter tamen in scio Saxone & Principibus Lutheranis) studio dissimularunt, tanquam *exosos & odiosos*, ut vocabant, nimirum 1. An omnia ita fieri debeant, ut fiunt. 2. An liberum arbitrium sit nihil. 3. An Deus etiam faciat mala. 4. An omnes Christiani sint Sacerdotes. 5. An Papa sit summus Episcopus jure Divino. 6. An Indulgentiæ sint admittendæ. 7. An quodlibet opus bonum sit peccatum mortale. 8. Utrum Laicus possit conficere Sacramentum Altaris. 9. An Confessio Auricularis sit ad salutem necessaria. 10. Utrum sint plus minus septem Sacramenta &c. Quæ dissimulatio fuit prorsus fraudu-

lenta, contra mandatum Cæsaris, contra sponsonem Protestantium, non tamen contra voluntatem Lutheri, qui durantibus Comitibus ex eremo sua, id est, ex arce munitissima, in qua à Saxone detinebatur occultè, ne tradi deberet Cæsari - plectendus, ita scripsit ad Melanctonem: *si vim evaserimus, pace obrenta, dolos, mendacia, ac lapsus nostros facile emendabimus.* Georg. Cælestinus Auctor Lutheranorum partium in historia Comitiorum anno 1530. tom. 3. mihi f. 24. pag. 2. En sinceritatem, qua Confessio Augustana primitus cusa est.

Sciendum 9. præter errores etiam reperiri aperta mendacia in Confessione Augustana, præsertim in ultimis ejus articulis de Abusibus, qualia sunt 1. Cùm dicitur, Catholicos docere, Christum præcisè pro peccato originali satisfecisse, Missam autem satisfacere pro peccatis actualibus tam vivorum quam mortuorum. 2. Nullum Episcopum recipi à Catholicis, nisi juret, se puram Evangelij doctrinam nolle docere, &c. Verùm quia nimis longum foret & contra propositum nostrum singulos speciatim referre, & in particulari refutare tum errores tum mendacia, qui in Confessione Augustana vel apertè existant, vel facillè eruuntur, hoc labore supersedeo. Videri potest P. Adamus Tannerus, & Thomas Henrici, uterque in sua Anatomia Conf. Aug. & alij Auctores hinc inde hanc materiam attingentes.

Mihi constitutum est & sufficit impugnare simul & generatim totam Confessionem Augustanam; si enim tota nullius

nullius auctoritatis & valoris esse convincitur, quid partes valebunt?

9. Sciendum 10. Confessionem hanc Augustanam, seu formam & summam fidei Lutherana, à suis Cultoribus vocari *Symbolum* suae Ecclesiae ut testatur citatus Thomas Henrici initio suae Anatom. & Conradus Dietericus Lutheranus, qui in suis institutionibus Catechet. ita scribit: Augustana Confessio est *Symbolum publicum quarundam Ecclesiarum Germaniae de principis Religionis capitibus ex Dei Verbo conscriptum*. Item libellus Germanicus, cui titulus: *Letzte Evangelische Gnaden-Botsam* / primò Belgicè conscriptus ante paucos annos à Zachar. Webber Protestantium partibus addicto, hic Augustae notissimus, Liber Concordiae, quamvis illam velit esse *Symbolum*, praemittit tamen verba *hujus temporis*, *diser Zeit* / quia nempe nunc statui non posset, quid sequentibus annis credituri essent Confessionistae. Mylius verò in prologom. licet vocet *Symbolum*, comparare tamen non audeet Symbolis Catholicis, nimirum Apostolico, Nicæno, & S. Athanasij.

10. Sciendum 11. *Symbolum fidei* à Ioanne Dorscheo Professore Argentineni in disert. defini: *est doctrina eorum, quorum Symbolum est, succincta summa, ex Verbo DEI, & Sacrosanctis Prophetarum, & Apostolorum scriptis collecta, ita ut per illud tanquam per indubitata notam omnes Orthodoxi ubique terrarum agnosci, & in principis ac substantialibus fidei articulis ab Adversariis suis discerni*
R. P. Pichler Theol. Polemica.

possent. *Symbolum* quippe omnes fidei articulos necessarios, in quibus una pars ab altera dissentit, continere debet, & esse omnino immutabile, & invariabile. His Praemissis

Dico 1. Confessio Augustana sic 11. potest describi: *Est Symbolum fidei Lutheranae, quod ex scriptis Lutheri per Philippum Melancthonem collectum, & in ordinem redactum, in Comitibus Augustanis anno 1530. exhibitum est Invictissimo Imperatori Carolo V. Patent omnia ex dictis.*

Dico 2. Status questionis, quam 12. ventilare aggredimur, consistit in hoc: utrum Confessio Augustana sit fidei *Symbolum infallibile*, ac tantae auctoritatis (undeunde acquisitae) ut homo prudens ejus articulos, praesertim in quibus discrepat à doctrina Catholica, possit credere *fide divina*, eique salutem suam tutò committere?

Dixi 1. *Infallibile*; nam si fallibile 13. tantum sit, assensus ei praestitus nequit esse infallibilis, certissimus, firmissimus, sed necessariò erit pariter fallibilis, incertus, dubius, consequenter non actus fidei, sed mera opinionis & conjectura; conjectura autem & mera opinio non est summum intellectus nostri obsequium, quod praestare tenemur Veritati Divinae, ac DEO loquenti, & certos articulos nobis proponenti credendos. Unde sicut Symbola Apostolicum, Nicænum, Athanasij, etiam juxta Lutheranos sunt infallibilia, quia sunt Symbola fidei, seu quia complectuntur *veritas*, quae sunt à DEO revelata; ita

ita etiam Confessio Augustana, si est *Symbolum Fidei*, seu si complectitur talia, quæ à DEO sunt revelata, necessario debet esse infallibile. Hinc non capio, quomodo Mylius, & alij quidam Lutherani Confessionem Augustanam vocare possint *Symbolum fidei* suæ, minoris tamen auctoritatis (quoad vim movendi ad firmissimum assensum) esse asserant, quam sit *Symbolum S. Athanasij*, Nicænum, Apostolicum. Sic enim argumentor: vel Confessio Augustana complectitur meros articulos à DEO revelatos, vel non? Si primum, planè ejusdem auctoritatis esse & pari efficacia movere debet ad assensum, quam prædicta tria *Symbole*, cum prorsus sit idem motivum, nempe idem DEUS infinitè verax & revelans. Si secundum, nullo modo est *Symbolum fidei*; cum *Symbolum* debeat continere res à DEO revelatas, *fidei* articulos, quos oportet credere. Secus si fiat, est scriptum erroribus obnoxium, nulla auctoritate nixum, & non nisi fide humana dignum. Quod utique de sua Confessione, quam purò DEI verbò niti jactant, non fatebuntur Lutherani, nisi velint esse contenti fide merè humanâ, qua DEUS non colitur, nec salus obtinetur, cum tamen juxta ipsos sola fides requiratur & sufficiat ad salutem obtinendam.

14. Dixi 2. *fide divina*, hoc est, tali,

quæ nititur auctoritate DEI loquentis & revelantis. Quòd DEO (supposito, quòd loquatur) credendum sit assensu firmissimo, ac nullatenus dubitandum, omnino evidens est. Utrùm autem hic & nunc loquatur, hoc vel illud revelaverit DEUS, non est evidens, sed probari debet ex certis signis, quæ vocati solent *motiva credibilitatis*, quibus ita fidei evidenter credibile, DEUM hic & nunc loqui, hoc vel illud revelare, aut revelasse, ut de hoc prudenter dubitari non possit, minùs, sine injuria primæ Veritatis negari seu revelatio seu objectum revelatum. Quæstio nunc est, utrùm Lutherani habeant nullum tale signum, & motivum tantæ auctoritatis, per quod ipsis fiat evidenter credibile, articulos suæ Confessionis, præsertim eos, qui sunt contrarij Ecclesiæ Catholicæ, esse à DEO revelatos, qui fide divina, infallibili, ac certissima credi possint ac debeant? Ex discursu (DEO adjuvante conatus nostros) patebit, Confessionem Augustanam non modò non esse evidenter credibilem fide divina ex ullo capite, sed potius evidenter esse incredibilem, & omni divina auctoritate destitutam ex multis capitibus, imò tot, quot hoc opusculum complectitur articulos.

